

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes bir-
:: detési irodák :: ::
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 10. szám.

Szerda, január 14.

Fölhívás előfizetésre.

Az új esztendő beköszöntésével lapunk, a Délvidék legrégibb lapja, a

TORONTÁL

negyvenharmadik évfolyamát

kezdi meg.

Ez a közel félszázados mult lapunk erejét, olvasóközönségének szeretetét és bizalmát tanúsítja s ez fölment bennünket attól, hogy hangzatos szövegekkel forduljunk a közönséghez.

Csak annyit mondunk és igérünk, hogy lapunk eddigi hagyományaihoz hiven, továbbra is a liberális haladás munkása lesz s gyors, pontos és hű hirszolgáltatást nyújt a közönségnek.

Ezen az alapon kérjük röviden továbbra is a közönség szeretetét és bizalmát és kérjük, hogy előfizetésével támogassa lapunkat.

Az előfizetési díj:

| | |
|-----------------------|---------|
| Egész évre | 24 kor. |
| Félévre | 12 kor. |
| Negyedévre | 6 kor. |
| Egy hónapra | 2 kor. |

A „TORONTÁL”
szerkesztősége és kiadóhivatala

Öt esztendő Torontálvármegye népoktatásából.

Grézlo János kir. tanfelügyelő jelentése.

I.

Nagybecskerek, jan. 14.

Grézlo János kir. tanfelügyelő, mint már említettük, a közigazgatási bizottság hétfői ülésén terjedelmes jelentésben számolt be Torontálvármegye népoktatási viszonyairól, az azalatt az öt esztendő alatt, amióta a vármegye népoktatási ügyének vezetését átvette.

Az érdekes jelentést, amely élénk képét nyújtja a vármegyében a népoktatási viszonyok fejlődésének s Grézlo János kir. tanfelügyelő kiváló és lelkes működésének, az alábbiakban két közleményben egész terjedelmében közöljük:

Az elmúlt év november havában mult öt éve, hogy Torontálvármegye kir. tanfelügyelőségének vezetését átvettem.

Drága emlékü Istenben boldogult elődöm, Steinbach Antal elhalálozása után közvetlen négy elődöm alig két-két évig trtó ittmüködés után távoztak innen, mely körülmény népoktatásunk fejlődésére sehogysem volt előnyös. Ily sürü személyi változás mellett átgondolt tervszerű kulturpolitikát nemcsak csinálni, de még kezdeni sem lehet.

Mint a délvidék szülötte, kit rokoni és baráti kötelék füz ide, a legmelegebb rokonérzéssel vettem át öt év előtt Torontálvármegye népoktatásügyének vezetését.

Az a szives fogadtatás, melylyel ugy a közigazgatás, mint a más irányadó körök részéről találkoztam, munkakedvetem csak fokozta. A tekintetes közigazgatási bizottságra bízom, hogy öt évi munkálkodásomról ítéletet mondjon.

Legelőbb is az iskolák államosításával kezdem, amely mint elsőrangú kultur-

feladat kell, hogy képezze az állami tanfelügyelet főgerincét.

E tekintetben vármegyénk népoktatása igen örvendetes fejlődést mutat.

A miniszterium 1906-ban a statisztikai hivatalal az egyes vármegyék népoktatási viszonyait feldolgoztatta s ennek alapján hivatalomnak ma is egyik tevékeny tagja még 1907-ben elkészítette az államosítások tervezetét, amely kevés változtatással rendeletté vált s ez képezi ma is tárgyalásainak alapját.

Az elmúlt öt év alatt 25 községi, 2 róm. kath. hitfelekezeti s alapítványi iskolát vettem állami kezelésbe. Államosított a györgyhazai, istvánvölgyi, nagy-gáji, csenei, öregfalui, bókai, nagynezsenyi, jankahidi, bégafői, alsóeleméri, zsigmondfalvai, náköfalvai, ferencszállási, teremiai, óbesenyői, valkányi, pészaki, beodrai, feketetői, gyálai, kanizsamonostori, óbébi, oroszlamosi, ókereszturi, szőregi községi; a pusztakereszturi, klárafalvi róm. kath. hitf. és a nagykikindai Ratzkovics-féle iskola. Uj állami iskola állított fel Rudnán, hol azelőtt a nem gör. kel. vallású tanulók iskola nélkül voltak.

Ezek közül az istvánvölgyi, nagy-gáji, csenei, rudnai, jankahidi, alsóeleméri, zsigmondfalvai, náköfalvai, ferencszállási, terem-i, óbesenyői, pusztakereszturi, valkányi, feketetői, gyálai, kanizsamonostori, oroszlamosi, ókereszturi, szőregi állami iskolák a község által felvett 5%-os iskolai adó s a tanítói lakások után az állam által biztosított lakbéregyenértékekből törlesztendő kölcsönből épültek fel.

Hasonlóan uj épületet nyertek a régi iskolák közül: a rezsóházai, törzsudvarnoki, törökbecsei s nagybecskereki állami elemi népiskolák.

A klárafalvai, óbébi, ferencszállási iskolák tisztán államköltségen; a magyarpadéi régi állami iskola két tanterme s egy lakása államsegéllyel épültek fel. A magy. kir. földmívelési kincstár uj épületet emelt a rábéli, bolgártelepi egyik állami iskolának s a felsőmuzslyai két külterületi iskolának.

Az ürményházai, zichyfalvai, tamásfalvai, felsőmuzslyai, nagyzerzsébetlaki, zsigmondfalvai, bolgártelepi, óbesenyői, gyülvérszi, beodrai, törökkanizsai, csókai, hódegyházai, szőregi, nagybecskereki s zombolyai állami iskolák egy vagy több tanteremmel fejlesztettek. 1908-ban volt 66 állami iskolánk, 222 tanerővel; ma van 91 állami iskolánk 300 tanerővel. Ezenkívül a nagybecskereki állami elemi iskolák gyenge tehetségű tanulói részére kisegítő iskolát szerveztem, melyben most már 3 külön erre képzett tanító működik.

A községi és hitfelekezeti iskolák fejlődést alig mutatnak. Fent említett államosítások igazolják, hogy a községek és hitfelekezetek igyekeznek iskoláiktól megszabadulni, mert bár az állam a tanítói fizetésekhez tetemes segéllyel járul, a fentartással járó költségeket nem bírják.

Az állami tanítók fizetése az 1907. évi XXVI. t.-c. s az 1913. évi XV. t.-c. értelmében 25—33%, a nem állami tanítóké 30—40%-os emelkedést mutat. Ezen fizetéstöbblet nagyobb részét az államkincstár segéllyekppen fedezi. Amíg az 1893. évi XXVI. t.-c. alapján 1907-ig 129 tanerő 29688 K államsegéllyt élvezett (átlag 232 kor.), addig az 1907. évi XXVII. t.-c. alapján 219 tanerő részére 109633 K folyósított (átlag 461 K). Az 1913. évi XVI. t.-c. alapján pedig eddig 226 tanerő részére 164654 K államsegély utaltatott (átlag 728 K). Tandíjkarptótlás címén az 1908. évi XLVI. t.-c. értelmében 16 iskola 8996 korona államsegéllyt élvez.

Ezen rövid statisztikai összehasonlítás hü képét mutatja azon fejlődésnek, mely a néptanítók illetményeinek emelke-

dése körül mutatkozik. A közszolgálatnak alig van ága, hol aránylag nagyobb volna a javulás.

(Folytatjuk.)

HIREK.

Önkéntes betegápolónői tanfolyam

— A Vörös Kereszt-egylet fölhívása. —

Nagybecskerek, jan. 14.

Az Országos Vörös Kereszt-egylet körlevelet intézett az összes vidéki választmányokhoz és fiókokhoz, amelyben fölhívja őket, hogy szervezzenek önkéntes betegápolónői tanfolyamokat. A körlevélben elmondja, hogy a balkán háboru tanúságai szerint egy esetleges nagy háboru esetén a modern lőfegyverek mellett el lehetünk készülvé, hogy monarchiának mintegy százezer sebesült és 250 ezer egyébként beteg katonája lesz, amely számból Magyarországra körülbelül 140 ezer sebesült és beteg katona esik. Ezeket nem lehet a monarchia két fele közt a kvóta arányában elosztani. A haretér helyétől függ, hogy hány jut Magyarországra. Mindenesetre azonban olyan sok, hogy ellátásukhoz a legnagyobb erő-kifejtésre kell berendezkednünk.

A 140 ezer beteg katona ápolására a katonai betegápolókon kívül még kb. 7000 betegápolónőre lesz szükségünk. Ez az óriási szám nem kerülhet ki a hivatásos ápolónők sorából, mert számuk együttvéve sem tesz ki ennyit és mert nagy részük háboru esetén is el lesz foglalva polgári kórházakban, ahol akkor sem szünetelhet a polgári betegek fölvétele, sőt a háboruval kapcsolatos járvány esetén ezen betegek száma még meg is szaporodik. Ezért ezen igen nagy számú ápolónőről hazafias önkéntes jelentkezés alapján kell gondoskodnunk s kiképzésüket külön tanfolyamokban kell végeznünk.

Nagy mulasztás volna az önkéntes ápolónők toborzásával és kiképzésével azt az időt bevárni, amikor a háboru veszedelme az ajtónk előtt áll, mert olyan hirtelen és felületesen kiképzett ápolónő működését nem lehet komoly segítség számba venni, hanem most a béke idején, amikor a szervezésre és a kiképzésre kellő idővel és nyugalommal rendelkezünk, kell hölgyeinket erre az önkéntes hazafiai szolgálatra való jelentkezésre felhívni és őket arra buzdítani, hogy a vöröskereszt-egyesület által rendezendő segítő ápolónői tanfolyamokon résztvegyenek.

A fölhívás kifejti, hogy lehetetlen, hogy bármely magyar nő tétlenül maradjon, amikor arról van szó, hogy hadseregünknek betegen hazahozott fiai: saját fiaink ápolásra szorulnak s éppen ugy lehetetlennek tartja, hogy bármelyik magyar orvos kényelmi szempontokból kivonná magát az alól a kötelesség alól, hogy az önként jelentkező hölgyeket a betegápolásra tanítsa.

Az elmondottak alapján a Vörös Kereszt-Egyesület igazgatósága elhatározta, hogy legsürgősebb feladatának tekinti a magyar vöröskereszt-egyesület önkéntes ápolónői karának szervezését és az ápolónők kiképzését célzó tanfolyamok megindítását.

Ilyen ápolónői tanfolyam szervezésére fölhívta a központ a torontálvármegyei választmányt is, amelynek elnöke, dr. Dellimánics Lajos főispán nyomban intézkedett is, hogy Nagybecskereken az önkéntes ápolónői tanfolyam megszerveztessék.

A főispán fölhívta a nagybecskereki József-kórház orvosi karát ilyen

ápolónői tanfolyam tartására s a kórház orvosi kara hazafias készséggel vállalta is a munkát.

Az önkéntes ápolónői tanfolyam a folyó év március és április hónapjában lesz Nagybecskerekben a József-kórházban, hetenkint öt napon, esütőrtök, vasárnap, valamint az ünnepnapok kivételével.

A tanfolyamon az előadásokat a következő orvosok tartják: dr. Kleits János a sebészetről, dr. Steiner Gyula a belgyógyászatból, dr. Báthory Endre a szembetegségekről, valamint az ezekkel járó ápolási teendőkről. A délutáni orvosi látogatások alkalmával magyarázatokkal szolgálnak dr. Fischer Regina és dr. Gillich János kórházi orvosok.

A tanfolyam március hó elsején kezdődik s hat hétig tart. A vöröskereszt-egylet torontálvármegyei választmányának és nagybecskereki fiókjának elnöksége apellál hölgyeink nemesen érző szívére és hazafias kötelességérzetére s fölhívja a hölgyeket, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek a tanfolyamra a vármegyei kórház igazgató-főorvosánál.

A tanfolyam befejeztével a hallgatók az orvosok és a vöröskereszt-egylet egyik megbízottja előtt vizsgát tesznek, arról bizonyítványt kapnak és a „Magyar Vörös Kereszt-egyesületi önkéntes beteg-ápolónői” címet nyernek. Megkapják továbbá a vöröskereszt-jelvényt viselő karszalagot és az ajánlati lapot, amelyen föl van tüntetve az a kórház, amelybe háboru esetén mindegyikük be fog hivatni és a szolgálat, amelyet ott teljesíteni fog. A jelvények átadása és az önkéntes ápolónők fölvatása a tanfolyamot rendező vöröskereszt-egylet, illetőleg választmány ünnepes ülésén történik, amelyre a nagyközönséget is meghívják. Itt a jelöltek fogadalmat tesznek arra, hogyha egészségük és családi körülményeik engedik, a magyar vöröskereszt fölszólítására béke idején az évenként megtartandó ellenőrzési szemlén, háboru esetén pedig a lakóhelyükön levő és az ajánlati lapokon már előre föltüntetett kórházban megjelennek és ott amíg rájuk szükség lesz, díjtalanul hazafiasságból betegápolónői szolgálatot fognak teljesíteni.

Ez a szolgálat teljesen önkéntes, annak teljesítésére még háboru esetén sem lehet kényszeríteni senkit sem, ennél fogva arra sem lehet kötelezni senkit, hogy olyan szolgálatot teljesítsen, amelyre vállalkozni nem akar, vagy pedig, hogy lakóhelyén kívül teljesítsen szolgálatot.

Remélhető, hogy a vöröskereszt fölhívása hölgyeink sorában nálunk is lelkes visszhangra talál és minél nagyobb számban fognak résztvenni a nagybecskereki tanfolyamon.

IDÓJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Január 14.

Barométer esik 757.4. Délután 1.38 órakor: Hőmérő — 2.4 C°. Hőmérséklet: maximum 13-ikán — 8.9 C°, min. ma reggel — 9.9 C°. Csapadék —. Felhőzet Nb10. Szélirány és erősség SE3. Jóslat a következő 24 órára: Hideg, délen elvéve csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = bányafelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélerősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— A görög keletiek ujéve. A görög keleti hitvallásuk ma ünneplik ujévüket, amely alkalmából hajnali fél öt órakor a belvárosi görög keleti szerb templomban, délelőtt fél 10 órakor pedig mind a két szerb templomban ünnepi istentiszteleteket tartottak.

— **Köszönet.** A Mayer-sőrcsarnok jótékony asztaltársasága egyetünk céljaira 10 koronát adományozott, melyért halás köszönetet mond Winter Katalin, a nőegylet elnöknője.

— **Társadalomtudományi előadás.** E hó 18-ikán, vasárnap délután 5 órakor dr. Fényes Samu a Korona-szálloda nagytermében a kapitalizmusról előadást tart.

— **A hírlapírószövetség ülése.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége február 1-én, vasárnap délelőtt 10 órakor Szegegyen, a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület székházának nagytermében igazgatósági ülést tart.

— **A tüzoltók táncestélye.** A nagybecskereki önkéntes tüzoltótestület február hó 1-én a kaszinó összes helyiségeiben saját pénztára javára zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté fél 9 órakor. Személyjegy ára 2 K. Családjegy 3 személyre 5 K.

— **Pályázat utazási ösztöndíjakra.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara elnökének, lovag Vest Ede kir. udvari tanácsosnak husz esztendő elnöki jubileuma alkalmából egy-egy 500 koronás kereskedelmi és ipari utazási ösztöndíjat rendszeresített, amelyek „lovag Vest Ede jubileumi utazási ösztöndíj” címmel minden év január havában kerülnek kiírásra. A kamara az ösztöndíjakat az 1914. évben a következő feltételekkel írja ki:

A kereskedelmi utazási ösztöndíjért elsősorban a kamarai kerületben lakó önálló kereskedők, azután kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők pályázhatnak. Az ösztöndíj célja oly feltételül a kereskedelem körébe vágó gyakorlati vagy elméleti tanulmányok folytatása, melyek eredménye a köz javára fordítható. Az ösztöndíj odaítélésének feltétele a megkövetelhető szakmabeli, általános műveltségi és erkölcsi kvalifikáció mellett oly utiprogramm kifejtése, mely az ösztöndíj céljának megfelel.

Az ipari utazási ösztöndíj elsősorban önálló kisiparosok, továbbá ipari alkalmazottak részére szól. Célja oly gyakorlati tanulmányoknak a külföldön való végzése, amelyek az izlést és a képességet fejlesztik és amelyek az egyes iparágak újabb fejlődésével ismertetik meg az ösztöndíjat. Egyenlő kvalifikáció esetén az ösztöndíjat az a pályázó nyeri el, aki a műipar valamely ágát folytatja. A pályázaton csak a kamarai kerületben lakó, szakmájában kiváló, művelt iparos vagy ipari alkalmazott kérelme vehető figyelembe. A kellően felszerelt kérvények legkésőbb 1914. évi január hó 31-én déli 12 óráig nyújtandók be a kamaránál. A később érkező kérvényeket a kamara nem veszi figyelembe.

— **Rejtélyes halál.** Magyarpécska község egyik legszebb leánya volt Zámbori Erzsébet, kinek угyszólván minden valamire való legény udvarolt. Annál nagyobb feltűnést keltett Pécskán, hogy Zámbori Erzsébet vasárnap reggelre gyanus körülmények között hirtelen meghalt. A gyanus halálesetről jelentést tettek az aradi kir. ügyészségnek, amely elrendelte a boncolást és a nyomozás megindítását.

— **Megfagyott.** Golecz Pál györödi ötvenhárom éves juhász napokkal ezelőtt eltűnt. A felkutatása iránt indított nyomozások eredmény nélkül maradtak, míg végre tegnapi megfagyva találták a falu határában.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5–7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjele” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3–5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

TÁVIRATOK.

Nagy botrány a képviselőházban.

Az ellenzék megint botrányt csinál. — Kivezetett képviselők. — A sajtójavaslat tárgyalása.

Budapest, jan. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ellenzék már belefáradt a beszédekbe, érvei is kimerültek s így megint erőszakoskodással és botránnyal igyekezik a parlament munkáját megakadályozni. Már a tegnapi délutáni ülésen is nagy ordítózást vitt véghez az ellenzék, úgy, hogy többeket közülük a mentelmi bizottsághoz utasítottak, de a botrányesimálást a mai ülésen a végsőkéig vitték, úgy, hogy megint több képviselőt kivezetetett az elnökség a parlamenti őrséggel. A rendezavaró elemek eltávolításával azután folytatták a sajtójavaslat tárgyalását.

Az eseményekről szóló tudósításunk a következő:

A tegnapi délutáni ülés. — Az ellenzék botrányt csinál.

Budapest, jan. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház tegnapi délutáni ülésén még Haller István, Szébeny Antal és Makty Emil beszéltek az ellenzék részéről a sajtójavaslat ellen.

A napirend megállapításánál Károlyi Mihály gróf és Vázsonyi Vilmos azt indítványozták, hogy vegyék le a sajtójavaslatot a napirendről. Közben Vázsonyi ismét vadaskodott s a munkapárt élénk tiltakozása közben azt mondta, hogy a szabadelvű-párt legutolsó választása alkalmával Fejérváry-fizette a választási költségeket.

Tisza István gróf nyomban fölszólt s visszautasította a vádat, de fölszólalása során az ellenzék éktelen lármát csapott, orditozott, sértegetett. A botrányesimálók közül aztán Károlyi Mihály gróft, Justh Gyulát, Fernbach Károlyt, Zlinszky Istvánt és Lovászy Mártont a mentelmi bizottság elé utasították.

A mai ülés. — Ujabb botrányok. — Kivezetett képviselők.

A mai ülésen az ellenzék folytatta a botrányesimálást. Az elnöki előterjesztések után ugyanis Szász Pál előadó beterveztette a mentelmi bizottság javaslatát a tegnapi eleje utalt képviselők ügyében. Eszerint a mentelmi bizottság javasolja, hogy Zlinszky Istvánt 45 napra, Justh Gyulát, Károlyi Mihály gróft, Fernbach Károlyt és Lovászy Mártont 15–15 napra zárja ki a képviselőházból.

A javaslat előadása során az ellenzék megint lármázni és kiabálni kezdett s a zaj nőttön-nőtt, mialatt az elnök a kizárás fölött egyenként határozatot hozott. Közben Andrassy Gyula gróf szó-



lásra emelkedett, de az elnök nem engedte meg, mert még a kizárásokra vonatkozó aktus folyt.

Most azután tetőpontjára hágott a botrány. Az ellenzék éktelen szitkozódásba tört ki, ütötte, verte a padokat. Maga Andrássy Gyula gróf és Károlyi Mihály gróf a padokat verték.

Végre a kizáratásra vonatkozó határozatokat meghozták, amire Andrássy Gyula gróf szólalt föl, azzal vádolta a kormányt, hogy az ellenzékét megfosztja a normális tárgyalási eszközöktől.

Tisza István gróf mindjárt válszolt Andrássynak s kifejtette, hogy az ellenzék teszi lehetővé a tárgyalásokat. Beszéde közben az ellenzék olyan irtóztos lármát csapott, hogy a miniszterelnök beszédét alig lehetett érteni.

Ezután Beöthy Pál elnök felszólította a kizárt képviselőket, hogy távozzanak a képviselőházból, a kizárt képviselők azonban mozdulatlanul maradtak s nem engedelmességek az elnök felszólításának.

Most az elnök felfüggesztette az ülést, a kormány, a munkapárt s az ellenzék kivonult a teremből, majd pedig Gerő százados vezetésével

bevonul a parlamenti őrség.

Gerő százados először Károlyi Mihály grófhhoz lépett s felszólította a távozásra, a gróf azonban kijelentette, hogy nem megy.

Erre Gerő százados reáértette a kezét Károlyi Mihály gróf vállára s felhívta, hogy a törvény erőhatalmának engedelmességek. Most Károlyi Mihály gróf kijelentette, hogy az erőszaknak enged s úgy ő, valamint a többi kizárt képviselő is eltávoztak.

Ezután az elnök újból megnyitja az ülést és

folytatták a sajtójavaslat tárgyalását.

Ma az ellenzék részéről Ráth Endre szólalt föl a sajtójavaslat ellen s lapunk zártakor még mindig ő beszél. Az a szándéka, hogy kibeszéli az egész ülést.

A TEGNAPI TÜNTETÉS.

Budapest, jan. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A munkásság tegnap este a fővárosban a tilalom ellenére is meg akarta tartani a tüntetést és este 6 óra után a kültelkekről, a szomszédos községek gyártelepeiről, Kispestről és a Csepel-szigetről nagy tömegekben be akart vonulni a városba. Bevonulásuk azonban nem sikerült, mert mindenütt erős katonai csapatokkal találták magukat szemben, amelyek rögtön szétüzték őket. A Bethlen-utcában egy tömeg föl akart borítani egy villamoskocsit, de a rendőrség gyorsan ott termelt s innen is elüzte őket. Egy másik tömeg egy István-uton épülő ház állványait felgyújtotta, de csakhamar itt is megjelentek a rendőrök, szétüzték a zavargókat s az égő állványokat eloltották. Fél tizenegyre helyreállott az egész fővárosban a nyugalom és a rend. A tüntetés folyamán sem letartóztatás, sem sebesülés nem történt s így a véresnek ígérkező este szerencsésen nagyobb baj nélkül folyt le. Itt említjük meg, hogy a Népszava mai számát izgatás miatt elkobozták.

ELHUNYT REFORMÁTUS PÜSPÖK.

Budapest, jan. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Komáromból sürgönyzik, Antal Gábor református püspök ott tegnap meghalt.

OSZTRÁK-MAGYAR HADIHAJÓK ALBÁN VIZEKEN?

Budapest, jan. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Az itteni tőzsdén ma délben az a riasztó hír terjedt el, hogy Ausztria-Magyarország hadihajókat küldött az albán vizekre. Ez a híresztelés azonban megerősítést még nem nyert.

AZ ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, jan. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatok a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 837.50, Osztrák Hitel 634.—, Koronajáradék 82.60, Osztrák-Magyar Államvasut 717.—, Jelzáloghitelbank 433.—, Leszámitoló Bank 516, Hazai Bank 288, Magyar Bank 523.—, Kereskedelmi Bank 3803, Rimamurányi 637, Salgótarjáni 734, Általános Kőszénbánya 1006, Közuti Vasut 613.50, Villamos Vasut 313.50, Adria —.—

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

| | |
|-------------------|-------|
| Buza (áprilisra) | 11.49 |
| Buza (októberre) | 10.68 |
| Rozs (áprilisra) | 8.81 |
| Rozs (októberre) | 8.45 |
| Zab (áprilisra) | 7.66 |
| Zab (októberre) | 7.63 |
| Tengeri (májusra) | 6.59 |

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.



Hirdetések.

A Demkó-házban, Fő-tér II. szám alatt

2 szoba, konyha

jutányosan kiadó.

Értekezhetni:

Dr. Petrovics Kornél

ügyvédi irodájában ugyanott.

79-33

Rámpás

dr. Brájler Lajos szőlőjéből,

fehér literje **76** fillér,

vörös „ **72** ”

Kapható: Zápolya-utca 1. sz.

:: alatt a házmesternél. ::

21-x.5

1557—1913. végrh. szám.

74—1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. évi Sp. I. 1276/2. számú végzése következtében dr. Stern Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Temmer testvérek nagybecskereki cég javára 675 kor. s jár. erejéig 1913. évi november hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1300 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: kukorica, szalma, szarvasmarhák nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbírósnak 1913. évi V. 633/2. számú végzése folytán 675 korona tökekövetelés, ennek 1913. évi április hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 137 korona 58 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Tamaslakán adós lakásán leendő megtartására 1914. évi január hó 21-ik napján délelőtti 11 óra határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LXI. t.-c. 20 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1914. évi január hó 5. napján.

Szecske Lajos kir. bir. végrehajtó.

1524—1913. végrh. sz.

75—1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbírósnak 1913. évi 614. és 659. számú végzése következtében dr. Stern Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Klein Fani és Temmer testvérek végrehajtók javára 1500 K + 1530 korona s jár. erejéig 1913. évi november hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1620 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: kukorica, szarvasmarhák stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbírósnak 1913. évi V. 614/2. számú végzése folytán 1500 K és 1530 korona tökekövetelések és járulékai erejéig Tamaslakán adós lakásán leendő megtartására 1914. évi január hó 21. napjának délelőtti 1/2 óra határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LXI. t.-c. 20 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1914. évi január hó 5. napján.

Szecske Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Torontáli iparművész

jutányosan készít művészi diszoklevelet, ilusztrációt, könyvdiszket, plakátokat, levélfejeket, címkéket, reklámcédulákat és bármilyen iparművészeti tervezést.

Megrendelések a „Torontál”

kiadóhivatalába intézendők. 425—x.75

Meghívó
a Beodra-Karlovai Takarékpénztár Részvénytársaságnak
 Beodrán, az intézet helyiségében 1914. évi január 25-én ó. e. 10 órakor megtartandó

VI. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

- | | |
|---|--|
| 1. Jegyzőkönyvhitelesítő választása. | 5. Fölmentvény megadása. |
| 2. Igazgatóság évi jelentése. | 6. Elnök és igazgatóság választása. |
| 3. Igazgatóságnak a haszon felosztására vonatkozó javaslata | 7. Az igazgatóság választása folytán a felügyelő-bizottságban esetleg megüresedő helyek betöltése. |
| 4. Felügyelő-bizottság jelentése. | 8. Indítványok. |

Jegyzet. A mérleg, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt nyolc napon át a társaság irodájában megtekinthető. A közgyűlésen az alapszabályok 14. §-a szerint csak azon részvényeseknek van szavazati joguk, akik részvényeiket a részvénykönyvben legalább 14 nappal a közgyűlés előtt neveikre átírták.

Beodra, 1914. január hó 9-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A Beodra-Karlovai Takarékpénztár Részvénytársaság

Vagyon.

Mérleg-számlája 1913. december 31-én.

Teher.

| Főkvi lapsz. | | Összeg | | Főkvi lapsz. | | Összeg | |
|--------------|-------------------------------|--------|----|--------------|---------------------------------------|--------|----|
| | | K | f | | | K | f |
| 36 | Pénztári készlet | 19053 | 46 | 2 | Részvénytőke | 100000 | — |
| 37 | Váltótárca | 474197 | 98 | 26 | Tartalékalap | 33000 | — |
| 30 | Értékpapírok | 8998 | — | 48 | Takarékbetétek | 328153 | 15 |
| 43 | Kötelezvény-kölcsön | 8000 | — | 49 | Visszleszámítolási hitel | 16200 | — |
| 40 | Folyószámla | 2050 | 31 | 42 | Lombard kölcsön | 6000 | — |
| 19 | Leltár | 120 | — | 46 | Óvadékok | 27224 | 33 |
| 44 | Letétek | 25924 | 33 | 47 | Átmenő kamatok | 8745 | 63 |
| | | | | | Nyereség: Át hozat mult évről. 912·35 | | |
| | | | | | A folyó évre . 18108·62 | 19020 | 97 |
| | | 538344 | 08 | | | 538344 | 08 |

Veszteség.

Eredmény-számlája 1913. december 31-én.

Nyereség.

| Főkvi lapsz. | | Összeg | | Főkvi lapsz. | | Összeg | |
|--------------|--|--------|----|--------------|--|--------|----|
| | | K | f | | | K | f |
| 38 | Betéti kamatok | 16494 | 68 | 53 | Leszámítolási kamatok | 44701 | 48 |
| 51 | Tőkekamatadó | 1649 | 47 | 53 | Más intézetnél elhelyezett tőkék kamatai | 66 | 10 |
| 21 | Üzleti adó | 2060 | 28 | 31 | Értékpapirkamat | 400 | — |
| 41 | Fizetések | 3550 | — | 39 | Vegyes bevételek | 658 | 54 |
| 51 | Visszkamat | 1390 | 92 | 25 | Nyereségát hozat a mult évről | 912 | 35 |
| 52 | Kezelési költség | 1292 | 15 | | | | |
| 20 | Leírás behajthatatlan követelésekért | 1280 | — | | | | |
| | Nyereség: Át hozat a mult évről 912·35 | | | | | | |
| | A folyó évre . 18108·62 | 19020 | 97 | | | | |
| | | 46738 | 47 | | | 46738 | 47 |

Haszonfelosztási javaslat. Az igazgatóság javasolja, hogy a 19020 K 97 f nyereségből osztalékra, részvényen kint 10 K, 10.000 K, tartalék-alapra 9000 K fordítsassék, a 20 K 97 f maradvány pedig a jövő évre átvitessék.

Beodra, 1913. évi december hó 31-én,

Forgách Miklós, könyvelő.

A BEODRA-KARLOVAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Grifaton György, pénztáros.

Az Igazgatóság:

Herodek Károly.

Bergenthal József.

Lutyé Sándor.

Czuczity Danilo.

Trifunacz Mihály.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. Ugy a zárószámadásokat, mint a haszonfelosztási javaslatot elfogadásra ajánljuk.

Beodra, 1914. évi január hó 9-én.

A felügyelő-bizottság:

Lemlein György.

Havlik József.

Schön Vendel.

Dassinger Jakab.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legrégebb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében.

1914. január 14.
 53-32
 ny.
 ye) ürese-
 pályázatot
 n állást el-
 ervényüket,
 e. 7. §-ában
 1914. évi
 be.
 z államtól
 kiegészítés
 ona, hus-
 n kívül 1
 látogatási
 íjak, végül
 s mellék-
 s.
 ember hó
 olgabíró.
 róságától.
 96-1.1
 y.
 holdnyi
 folyó évi
 szonbérbe
 augusztus
 ig.
 lapján a
 i Weiler
 6 holdnyi
 területe.
 minden
 lefizetni,
 letbe fog
 zonnal, a
 , illetve
 stelezőve.
 én.
 ljárság.
 6 1-től.
 sza.
 Szv.
 4717
 I-III.
 715
 517
 212
 1234
 *1229
 1220
 12·9
 1212
 *1205
 1153
 1151
 I
 1131
 1106
 1054
 1040
 *1031
 1023
 1006
 952
 940
 729
 1013
 909
 900
 849
 829
 802
 749
 733
 718
 326
 sza.

Meghívó.

Az „Ipar és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság”

1914. évi január hó 28-án d. u. fél 4 órakor Nagybecskereken az intézet helyiségében tartja

IV. rendes évi közgyűlését,

melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlésen csak azon részvényes szavazhat, kinek neve legalább egy hónappal a közgyűlés előtt a részvénykönyvbe már bejegyztetett, aki részvényeit a még esedékessé nem vált szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlést megelőző napon délig a társaság pénztáránál letette.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Közgyűlési elnök választása.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése, zárszámadások előterjesztése s azok feletti határozathozatal.
3. Nyolc választmányi tag választása három évre és egy választmányi tag választása két évre.

4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
5. Esetleges indítványok.

Nagybecskerek, 1914. évi január hó 10-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

| Vagyon. | | Mérleg-számla. | | Teher. | |
|---------|---|----------------|----------------|--------|----|
| 1 | Készpénz: a pénztárban készpénzkészlet pénztintézeteknél elhelyezve | 26186 | 15 11002 92 | 37189 | 07 |
| 2 | Váltók | | | 720044 | 22 |
| 3 | Értékpapírok | | | 13509 | — |
| 4 | Bánatpénzek | | | 1035 | 60 |
| 5 | Adósok | | | 18314 | 46 |
| | | | | 790092 | 35 |
| 1 | Részvénytőke | 200000 | — | | |
| 2 | Tartalékalap | 10000 | — | | |
| 3 | Árfoiyamingadozási tartalék | 13 | 59 | 210013 | 59 |
| 4 | Tőkekamatadó | | | 646 | 74 |
| 5 | Betét | | | 261270 | 06 |
| 6 | Visszszámított váltók | | | 239212 | — |
| 7 | Fel nem vett osztalék és részvénykamat | | | 117 | 10 |
| 8 | Előre beszedett kamat | | | 15066 | 22 |
| 9 | Hitelezők | | | 44937 | 67 |
| 10 | Nyereség: Áthozat 1912. évről Tiszta jövedelem | 630 | 43 18198 54 | 18828 | 97 |
| | | | | 790092 | 35 |

| Kiadás. | | Veszteség- és nyereség-számla. | | Bevétel. | | | |
|---------|---|--------------------------------|----------------|----------|--|-------|----|
| 1 | Betéti kamat | 12226 | 51 | 1 | Nyereségáthozat 1912. évről | 630 | 43 |
| 2 | Visszszámítolási kamat | 20878 | 69 | 2 | Adómentes osztalékjövdelem | 1974 | — |
| 3 | Tiszti fizetések és lakbérek | 8315 | — | 3 | Idegen pénztintézeteknél elhelyezett tőkék kamatai | 177 | 60 |
| 4 | Üzleti költség | 1323 | 35 | 4 | Kamatok, jutalékok és egyéb jövedelmek | 67439 | 73 |
| 5 | Házbér | 600 | — | | | | |
| 6 | Adó | 3160 | 28 | | | | |
| 7 | Tőkekamatadó | 1222 | 64 | | | | |
| 8 | Álakulási költség teljesen leírva | 1114 | 20 | | | | |
| 9 | Berendezés | 2202 | 12 | | | | |
| 10 | Leírás kétes követelésekből | | 350 | | | | |
| 11 | Nyereség: Áthozat 1912. évről Tiszta jövedelem | 630 | 43 18198 54 | 18828 | 97 | | |
| | | | | 70221 | 76 | | |
| | | | | | | 70221 | 76 |

Nagybecskerek, 1913 december hó 31-én.

A könyvelésért: Csada Richárd s k., főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Eckstein s. k., vezérigazgató.

Dr. Handler s. k.

Lehmann s. k.

Prokisch s. k.

Schneebacher s. k.

Steyer s. k.

A fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és teljesen megegyezőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Erber s. k.

Gyárfás s. k., elnök.

Zimmer s. k.